

Escriptors empresonats

Els escriptors o periodistes empresonats per motius ideològics continuen existint, fins i tot en els països anomenats democràtics. Des de fa molts anys, el PEN Club Internacional treballa per a pal·liar aquesta situació.

Ara que ens trobem en els alborns del segle XXI, quan l'Est corre perill d'esdevenir només un concepte geogràfic i les ideologies es lliuren dia rere dia a una cerimònia a la vegada integradora i confusa, moltes persones continuen sent empresonades per les seves opinions. Dins d'aquest col·lectiu de presos ideològics, els escriptors han fet legió des del començament dels temps: expressar públicament el seu desacord amb la societat dominant i, a més, que això reste materialitzat en qualsevol tipus de text ha atemorit de sempre a tot règim mínimament autoritari. Així, sembla que aquest discurs de la modernitat, que s'ha desentès de la lletra escrita com a influència important en el curs dels esdeveniments socials, no ha arribat massa bé als despatxos del poder: als escriptors, als periodistes —com a creadors també de l'anàlisi impresa—, se'ls nega encara la llibertat d'expressió en molts països del món.

Oscar Wilde, Gramsci, Rosa Luxemburg, innumbrables lletraferits de la nostra història més recent han hagut de patir les misèries de la presó per manifestar la seva diferència ideològica, però, teòricament almenys, aquesta fi de segle ens ha dut un canvi substancial com ara la inexistència declarada d'empresonats ideològics als països, diguem-ne, democràtics i l'adscripció immediata d'aquest tipus de presos als països anomenats «tercer món». L'assumpte,

com veurem, és una mica més complex.

LLARGA NÒMINA

Segons les últimes estimacions, els escriptors privats de llibertat i comptabilitzats poden ser al voltant de 406. Encara que gran part d'ells es concentren en països del tercer món, sorprèn trobar en la llista altres països presesament democràtics, com ara Canadà, on està empresonat per la seva eficàcia informativa el periodista de la Global Television Doug Small; l'estat espanyol, amb el cas de Carles Castellanos; l'Índia, on l'escriptor Birenda Singh va ser arrestat l'any passat amb el càrrec d'haver atemptat contra un ministre a la ciutat de Dahua; a banda d'altres països on la democràcia, si volem, és més aviat una paraula sense massa significació, com ara Colòmbia, Israel, Perú, Turquia, Venezuela, etc.

Però la llista del paràgraf anterior, on el màxim que hi trobem són dos o tres empresonats per país, és només una mostra ben petita al costat del que succeeix en altres llocs del món. Així, poden fer estremir els 38 declarats de Corea del Sud, els 17 de Romania, els 24 de Sud-Àfrica, els 13 de Síria, els 75 de Turquia, els 20 del Vietnam, els 14 de Xile o els 47 de Xina.

UN COMITÈ PER A LA LLIBERTAT

Després de constatar la reiterada conculcació del dret a la llibertat d'expressió

dels escriptors, el PEN Club Internacional, fundada a Londres l'any 1921, va tenir la idea el 1960 de crear un Comitè d'Escriptors Empresonats. La seva tasca havia d'ésser recollir informació sobre els escriptors privats

de llibertat i, a partir del Congrés de Lugano (1987), tot amb la intenció de preparar-ne informes que ajudaren els treballs de les comissions específiques que es crearien en cada centre territorial del PEN. Així, els cen-

Segons les últimes estimacions, els escriptors privats de llibertat i comptabilitzats poden ser al voltant de 406. Encara que gran part d'ells es concentren en països del tercer món sorprèn trobar periodistes empresonats en estats democràtics com: Canadà, Colòmbia, Israel...

Alguns exemples

La Comissió d'Escriptors Empresonats del Centre Català del PEN Club, després d'haver estudiat la situació de diversos escriptors, es va decidir per adoptar Ariel Hidalgo Guillén, escriptor cubà que va sortir de la presó el desembre de 1988, i Ersin Ergün Keles, un jove poeta turc que va ser detingut el juliol de 1981 acusat de pertànyer a una de les forces d'esquerra més importants del país. Keles ha estat jutjat moltes vegades, torturat, condemnat a mort i finalment a cadena perpètua. Ha estat hospitalitzat pels cops i per una vaga de fam després de la qual va ésser també torturat. La seva obra més recent ha estat destruïda.

L'altre escriptor adoptat pel Centre Català del PEN, en substitució del cubà ja alliberat, és el marroquí Ali Idrissi Kaitouni, nascut a Fes el 1959, poeta, pintor i activista cultural i polític que ha estat president de l'Associació Al Moustakbal i secretari general de l'Associació-Club de les Arts. Va ser exil·litat l'any 1978 i, en tornar, tres setmanes després de la publicació del seu llibre de poemes, *Etincelle*, va ser detingut i acusat d'insultar la dignitat del rei, minar la inviolabilitat de les institucions nacionals, incitar a crims contra la seguretat interna de l'estat i publicar falsedats en detriment de la seguretat pública. Interrogat i torturat, roman des d'aleshores en la presó central de Kenitra.

tres adoptaren un o diversos escriptors, segons les seves possibilitats, nomenant-los membres d'honor i treballant pel seu alliberament; tenint també l'obligació de proposar i coordinar accions d'acord amb els diversos

centres i amb les institucions de defensa dels drets humans, atenent especialment a les relacions necessàries amb els estats, sobretot amb les ambaixades i amb els mitjans de comunicació.

Però aquest esforç, que ha

estat certament exitós en alguns casos, no ha pogut aturar una plaga que s'engrandeix cada any, la dels escriptors o periodistes empresonats per manifestar les seves idees.

Xulio Ricardo Trigo

